

**DEN DANSKE DOMMERFORENINGS
ÅRSBERETNING
1991-92**

1992

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS ÅRSBERETNING 1991-92

INDHOLD

Bestyrelsen	3
Årsmødet 1991	4
Fagforeningsmæssige emner	5
Faglige spørgsmål	7
Kommunikation til medlemmerne	33
Relationer til udlandet	34
Foreningens repræsentation i organisationer og udvalg m.v.	37
Personalia	39
Medlemstal	42
Fonde	43
Regnskab	44

Redaktionen sluttet 1. august 1992

Bestyrelsen

På generalforsamlingen den 4. oktober 1991 meddelte Peer Lorenzen og Mogens Beier, at de ikke ønskede genvalg. I stedet blev valgt Fritse Hove, Vestre Landsret og Preben Fusager, Retten i Århus.

Formanden og den øvrige bestyrelse blev genvalgt.

Bestyrelsens medlemmer er:

Claus Larsen, Retten på Frederiksberg, (formand),

Preben Fusager, Retten i Århus,

Jacques Hermann, Højesteret,

Fritse Hove, Vestre Landsret

Niels Kirk-Sørensen, Retten i Fjerritslev,

Arne Lyngesen, Københavns Byret (kasserer)

Bjarne Pedersen, Retten i Svendborg,

Vagn Rasmussen, Østre Landsret, (næstformand),

Holger Skovsborg, Retten i Hvidovre.

Der har siden udsendelsen af forrige årsberetning været afholdt 13 bestyrelsesmøder.

Bestyrelsen har haft 2 møder med præsidenterne.

Årsmødet 1991

Årsmødet blev afholdt den 4. og 5. oktober 1991 på Hotel Scanticon i Kolding.

Der var foredrag om følgende emner:

»Dommere og andre skribenter« ved afdelingsforstander ved Danmarks Journalisthøjskole, cand. jur. Knud Aage Frøbert.

»Familie- og identitetsproblemer hos børn og unge i muslimske indvandrerfamilier som baggrundsfaktorer for kriminalitet m.v.« ved souschef ved Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Høje-Taastrup kommune, cand. pæd. psych. Freddy Sahl.

Fagforeningsmæssige emner

1. Omklassificeringsforhandlingerne 1991-92

Ved aftalefornyelsen pr. 1. april 1991 etableredes nye lønpuljer. Lønpuljerne og foreningens omklassificeringsforslag er omtalt i forrige årsberetning. Finansministeriet har meddelt afslag på et krav om, at der tillægges retspræsidenterne i Århus, Odense og Aalborg topchefstillæg. Afslaget er begrundet med, at stillingerne ikke har landsdækkende funktioner. Begrundelsen indebærer en urimelig forskelsbehandling af disse ansvarsfulde stillinger. Afslaget er derfor uacceptabelt, og forslaget agtes genfremsat. Forhandlingerne om foreningens øvrige omklassificeringsforslag er endnu ikke afsluttet. Foreningen lægger afgørende vægt på, at forslagene gennemføres. Forslagene er udtryk for en nødvendig opretning af de lønrammemæssige skævheder, der er opstået i forhold til andre stillinger inden for retssektoeren og i forhold til sammenlignelige stillinger inden for centraladministrationen.

2. Aftalefornyelsen pr. 1. april 1993

I DJØF har tjenestemandsföreningen i samarbejde med overenskomstforeningen formuleret krav til aftale- og overenskomstfornyelsen pr. 1. april 1993. Kravene er afleveret til AC. Kravene omfatter bl.a. forbedring af lønskala og reguleringsordning samt tilførelse af yderligere midler til cheflønspuljen. Desuden fremsættes krav om en hensigtsmæssig seniorpolitik. Denne skal bl.a. omfatte retræteordninger, muligheder for nedsat arbejdstid, adgang til delpension og forøgelse af pensionsydelse. Retssektorens repræsentanter i tjenestemandsföreningens bestyrelse er opmærksomme på, at reglerne for seniorpolitikken enkelte elementer skal være således, at også

retssektorens stillingsindehavere får mulighed for at drage nytte deraf. I november afleverer AC de endelige krav til CFU, der er det fælles forhandlingsorgan for samtlige statstjenestemænd. Omkring årsskiftet udveksler CFU og Finansministeriet krav, og forhandlingerne om aftale- og overenskomstfornyelsen går derefter i gang.

Faglige spørgsmål

Dommernes bibeskæftigelse

I de senere år har dommernes bibeskæftigelse ofte været genstand for debat, såvel politisk som i offentligheden. Det gælder bibeskæftigelse i almindelighed og dommernes medvirken i private voldgiftssager i særdeleshed.

I 1989 blev der dels stillet en række spørgsmål herom fra folketingsmedlem Frode Nør Christensen, dels anmodede Rigsrevisionen efter ønske fra Statsrevisorerne om nærmere belysning af en række spørgsmål om dommernes beskæftigelse som formænd for voldgiftsretter m.v. Med henblik herpå udarbejdede den daværende formand for Præsidentrådet Peter Christensen et notat om Præsidentrådets virksomhed, og præsidenterne for de overordnede kollegiale retter udarbejdede redegørelser for dommernes bibeskæftigelse i voldgiftssager.

Besvarelserne indgik i en Beretning fra Rigsrevisionen om dommenes bibeskæftigelse bl.a. som formænd for voldgiftsretter og om anvendelse af statslige lokaler i forbindelse med dommernes private bibeskæftigelse. I beretningen, der blev afgivet i december 1990 med supplerende notat fra april 1991, fremhæves det, at dommernes deltagelse i voldgiftssager principielt er det ordinære domstolsarbejde uvedkommende og bibeskæftigelsen derfor bør kunne udføres uden at være til ulempe for domstolsarbejdet. Rigsrevisionen henviser til, at det fremgår af besvarelserne, at arbejdet med voldgiftshverv stort set foregår uden for tjenestetiden og nævner i den forbindelse, at arbejdsformen i de kollegiale retter efter det oplyste indebærer en ret betydelig elasticitet i det daglige arbejde, således at en dommer kan deltage i behandlingen af voldgiftssager, uden at tjenestepligterne forsømmes. Rigsrevisionen tilføjer, at man ikke har mulighed for at vurdere, hvilken indflydelse voldgiftshverv i almindelighed har på rettens arbejde. I et supplerende notat giver Rigsrevisionen udtryk for,

at man finder, at sagen bør give Justitsministeriet anledning til at overveje at fastlægge regler om, »at der skal ske registrering af den arbejdstid, som såvel dommere, dommerfuldmægtige som kontorfunktionærer, anvender inden for kontortid til behandling af hver enkelt voldgiftssag. For dommerfuldmægtige og kontorfunktionærer bør der eventuelt tillige ske registrering af, hvornår den således forskudte ordinære arbejdstid bliver udført. Samtidig kunne det tilkendegives, at personalets medvirken i voldgiftssager såvidt muligt bør foregå uden for den ordinære kontortid.«

Statsrevisorerne tilsluttede sig i april 1991 Rigsrevisionens opfordring til Justitsministeriet.

Med udgangspunkt heri udarbejdede Justitsministeriet et udkast til cirkulære, der blev gjort til genstand for forhandling. I drøftelserne deltog repræsentanter for retspræsidenterne og fra bestyrelsen. Drøftelserne resulterede i, at der gennem retspræsidenterne blev iværksat en nærmere undersøgelse af dommernes bibeskæftigelse.

Undersøgelsesrapporten er udsendt til medlemmerne.

I en cirkulæreskrivelse af 1. maj 1992 henledte Justitsministeriet dommernes opmærksomhed på, at deltagelse i private voldgiftssager m.v. principielt er det ordinære domstolsarbejde uvedkommende, og at dommernes deltagelse i privat bibeskæftigelse bør ske under behørigt hensyn til varetagelsen af hovedstillingen. Endvidere fastsattes regler om det juridiske og det ikke-juridiske personales bistand, om betaling for brug af retsvæsenets lokaler samt om betaling for fotokopier, alt i forbindelse med privat bibeskæftigelse.

Cirkulæreskrivelsen var vedlagt Justitsministeriets skrivelse af 1. maj 1992 til Rigsrevisionen. I denne skrivelse redegjorde man for undersøgelsen og refererede dens hovedkonklusion således:

»Det fremgår af undersøgelsesrapporten, at dommerne har anvendt i alt ca. 17.000 timer – svarende til ca. 3,7% af dommernes samlede arbejdstid – til bibeskæftigelse inden for sædvanlig kontortid. Heraf er i alt ca. 12.000 timer anvendt til offentlig bibeskæftigelse. Af de ca. 5.000 timer (ca. 1% af dommernes samlede arbejdstid), der er anvendt til privat bibeskæftigelse, er alene anvendt 751 timer til arbejde i stående voldgiftsretter (især Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed) og 947 timer til deltagelse i egentlige private voldgiftssager; i alt 1.698 timer svarende til knap 0,4% af dommernes samlede arbejdstid. Til sammenligning fremgår det af undersøgelsen, at

dommerne har anvendt i alt ca. 25.000 timer på arbejde i forbindelse med deres hovedstilling uden for sædvanlig arbejdstid.«

Om Justitsministeriets indstilling til registrering af den arbejdstid, der anvendes til privat bibeskæftigelse, udtales det:

»... Justitsministeriet har således også forståelse for, at Rigsrevisionen og statsrevisorerne på det på daværende tidspunkt foreliggende grundlag fandt det nødvendigt at henstille til Justitsministeriet, at overveje at fastsætte regler for registrering af den arbejdstid, som domstolenes medarbejdere anvender til behandlingen af voldgiftssager. Resultatet af den undersøgelse vedrørende dommers bibeskæftigelse, der er blevet gennemført, viser imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse, at dommers private bibeskæftigelse – og herunder ikke mindst deltagelse i private voldgiftssager, der jo navnlig har påkaldt sig opmærksomhed, – er af meget begrænset omfang, og slet ikke af et sådant omfang, at det generelt kan have indflydelse på dommers bestridelse af hovedstillingen. Justitsministeriet finder derfor på denne baggrund ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at fastsætte særlige regler om registrering af den arbejdstid, som inden for kontortid af dommere anvendes til behandling af voldgiftssager.«

Den 12. juni har Rigsrevisionen udarbejdet et notat til Statsrevisorerne, hvori der gives udtryk for, at man ikke har bemærkninger til, at Justitsministeriet ikke har fundet fuldt tilstrækkelig anledning til at fastsætte særlige regler om dommernes registrering af arbejdstid anvendt til behandling af voldgiftssager. Rigsrevisor indstiller slutteligt, at sagen om dommers bibeskæftigelse og om anvendelse af statslige lokaler i forbindelse med privat bibeskæftigelse nu betragtes som afsluttet.

M.h.t. dommers bibeskæftigelse kan der endvidere være anledning til at nævne, at medlemmer af Fremskridtspartiet den 22. april 1992 fremsatte lovforslag om ændring af retsplejelovens § 47, således at en dommer kun med forudgående tilladelse i hvert enkelt tilfælde fra Præsidentrådet kan have indtægtsgivende beskæftigelse ved siden af sit egentlige embede. Der skal efter forslaget gives Justitsministeriet meddelelse om tilladelserne og om omfanget og karakteren af det arbejde, der meddeles tilladelse til.

Efter 1. behandling er forslaget sendt til udvalgsbehandling i Retsudvalget.

Retsplejelovens § 47 om dommernes bibeskæftigelse

På baggrund af det foran anførte finder bestyrelsen, at der er anledning til at redegøre for Præsidentrådets praksis ved administrationen af bestemmelsen i retsplejelovens § 47. Redegørelsen bygger på det foran nævnte notat fra Peter Christensen.

Ifølge retsplejelovens § 47 må en dommer kun med tilladelse fra Præsidentrådet have »fast indtægtsgivende beskæftigelse ved siden af sit egentlige embede«.

Som det fremgår af bestemmelsen, omfatter den kun fast indtægtsgivende virksomhed. Det betyder at beskæftigelsen skal være af en vis varigere karakter. Lejlighedsvis beskæftigelse f.eks. som formand for eller medlem af voldgiftsret, er efter fast praksis anset for faldende uden for rådets kompetence. Det er endvidere vedtaget, at hvervet som formand eller dommer i voldgiftsretter, som vel i princippet er »faste«, men som kun rent undtagelsesvis træder i funktion, og som kun honoreres pr. sag, ikke kræves forelagt rådet. Uden for rådets virksomhed falder endvidere hverv, der ifølge lov netop skal indehaves af dommere. Det er endvidere fastslået, at hvervene som formand og næstformand i Arbejdsretten, som medlem af husdyrvoldgiftsretter og naturfredningsnævn, som censorer ved juridiske eksaminer og som likvidatorer af selskaber ikke kræver tilladelse. I notatet findes endvidere en redegørelse for de tilladelser der er givet siden 1963. M.h.t. afslag kan det oplyses, at der fra 1963 og til redaktionens slutning er givet 7 afslag. Der var i 4 tilfælde tale om hverv som bestyrelsesmedlem i erhvervsdrivende selskaber eller fonde og 3 tilfælde, der vedrørte hvervet som medlem af et pengeinstituts (bank eller sparekasses) ledelse.

Det må i tvivlstilfælde være tilrådeligt at søge Præsidentrådets tilladelse, inden man påtager sig et indtægtsgivende arbejde ved siden af sit egentlige embede.

Forslag til Direktiv om civilretligt ansvar for affaldsskader

I skrivelse af 2. januar 1990 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til ændret forslag til Rådets direktiv om civilretligt ansvar for affaldsskader

I et af Marianne Levy udarbejdet notat vedrørende forslaget hedder det afsluttende:

»Bemærkningerne i dette notat er alene en påpegning af nogle forhold, som umiddelbart forekommer uhensigtsmæssige og uigennemtænkte. Der vil derfor efter en mere detaljeret gennemgang givet kunne fremdrages en lang række yderligere problemer, som udkastet rejser.

Under hensyn til udkastets meget indgribende regulering bør der nedsættes en teknisk arbejdsgruppe, som kan udtale sig om konsekvenserne af direktivforslaget, inden dette gøres til genstand for forhandling i EF.

Det er imidlertid min opfattelse, at direktivudkastet er alt alt for vidtgående, og at der ikke er påvist et modsatrettet behov. Der bør kun i helt ekstraordinære tilfælde, når der kan påvises grunde dertil, foretages harmonisering inden for helt centrale obligationsretlige områder. Her er disse betingelser ikke opfyldt.«

Præsidenten for Østre Landsret har i sin udtalelse anført, at landsretten kunne henholde sig til de i notatet indeholdte synspunkter og foreslået, at der blev nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at søge at udrede de nærmere konsekvenser af direktivforslaget. Der var enighed om at pege på det uhensigtsmæssige i en harmonisering af områder som berører centrale obligationsretlige regler, der bygger på en ofte lang retstradition i de enkelte medlemslande.

Dommerforeningen anførte i sin udtalelse, at foreningen var bekendt med det af Præsidenten for Østre Landsret afgivne svar og med det af Marianne Levy udfærdigede notat. Dommerforeningen kunne tilslutte sig de i notatet indeholdte synspunkter, herunder at der nedsættes en arbejdsgruppe, og foreningen kunne i øvrigt henholde sig til det af Østre Landsrets præsident afgivne svar.

Advokatsalærer

Ved skrivelser fra Advokatrådet af 18. og 22. april 1991 modtog bl.a. Dommerforeningen de forslag til nye salærtakster, som agtedes forelagt på det almindelige advokatmøde den 31. maj 1991. Det var på forhånd klart, at der ikke var mulighed for at tage stilling til forslagene inden advokatmødet.

I den følgende tid var taksterne genstand for overvejelse såvel i Dommerforeningen som i landsretterne.

Dommerforeningen kunne ved skrivelse af 26. marts 1992 meddele medlemmerne, at bestyrelsen ikke havde bemærkninger til taksterne vedrørende fogedret og skifteret.

I maj 1992 udsendte landsretspræsidenterne de nye vejledende takster i inkassosager og proceduresager.

*Justitsministeriets notat af 17. juni 1991 vedrørende
eventuel indførelse af adgang til udenretligt at vedtage
frihedsstraf samt udvidet adgang til at idømme
frihedsstraf ved udeblivelsesdom*

I skrivelse af 17. juni 1991 har Justitsministeriet anmodet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte notat.

Præsidenten for Østre Landsret anførte i sin udtalelse bl.a., at landsretten var enig med Justitsministeriet i, at der ikke burde gennemføres regler om udenretlig vedtagelse af frihedsstraf.

Derimod måtte man udtale sig imod det i udkastets § 847, stk. 4, indeholdte forslag om at ændre den i § 934, stk. 1, indeholdte regel om udeblivelsesdom i bødesager til at gælde frihedsstraf, idet det fandtes betænkeligt at betragte den omstændighed, at en tiltalt ikke møder op til et retsmøde, som ensbetydende med en erkendelse, der skulle kunne danne grundlag for ikendelse af frihedsstraf.

Præsidenten for Vestre Landsret tilsluttede sig denne udtalelse.

Præsidenten for Københavns byret tiltrådte ligeledes udtalelsen fra Præsidenten for Østre Landsret med en tilføjelse om, at det kan være mindre hensigtsmæssigt at operere med forskellige krav til en forkyndelses gyldighed i straffesager. Man kunne overveje at undlade i loven at stille krav om personlig forkyndelse i visse sager, men i stedet lade dette spørgsmål indgå i rettens samlede overvejelser af, hvorvidt det i det hele taget skønnes forsvarligt at fremme sagen uden tiltaltes tilstedeværelse. Efter byrettens opfattelse burde indenretlig vedtagelse af frihedsstraf medtages i overvejelserne, idet der hertil ville være knyttet ikke uvæsentlige rationaliseringsmæssige fordele.

Dommerforeningen anførte i sin udtalelse, at foreningen var bekendt med de af Præsidenten for Østre Landsret og Præsidenten for Køben-

havns byret afgivne svar, som man kunne tilslutte sig, herunder bemærkningerne i skrivelsen fra Præsidenten for Københavns byret om forkyndelse og indenretlig vedtagelse af frihedsstraf.

*Betænkning nr. 1222/1991 om 3. instansbevillinger
og andre procesbevillinger*

I skrivelse af 26. juni 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte betænkning, afgivet af Retsplejerådet. Betænkningen behandler spørgsmålet om at overføre kompetencen til at meddele 2. og 3. instansbevillinger og oprejsningsbevillinger fra Justitsministeriet til en anden myndighed, der ikke hører under den udøvende magts område, og indeholder lovudkast med bemærkninger til ændring af retsplejeloven og en række andre love. Retsplejerådet foreslår, at kompetencen til at meddele 3. instansbevilling overføres til Højesteret, og at kompetencen til at meddele 2. instansbevilling overføres til landsretterne. Det foreslås, at adgangen til 3. instansbevillinger i civile sager for såvel anke som kære begrænses til sager af principiel karakter, medens det gældende kriterium for anketilladelse i straffesager foreslås opretholdt. Ved kæremaal i straffesager foreslås den gældende formulering ændret, således at den bringes i overensstemmelse med gældende praksis.

Retsplejerådet har i betænkningen nævnt, at de nye regler om appelbegrænsning i civile sager har givet anledning til visse tvivlsspørgsmål i praksis, og foreslået, at disse spørgsmål søges afklaret i forbindelse med høringen over betænkningen.

I sin udtalelse meddelte Dommerforeningen, at man var bekendt med de af Præsidenten for Højesteret og præsidenterne for Vestre og Østre Landsret afgivne svar, som foreningen kunne tilslutte sig.

Præsidenten for Højesteret har i sit høringssvar bl.a. udtalt, at hvis kompetencen til at meddele 3. instansbevillinger ikke længere skal henligge under Justitsministeriet, er Højesteret af den opfattelse, at kompetencen bør overføres til Højesteret, ligesom Højesteret kan tiltræde rådets forslag med hensyn til kriterierne for meddelelse af 3. instansbevillinger.

Præsidenterne for Vestre- og Østre Landsret har i deres høringssvar anført, at landsretterne ikke har bemærkninger til de foreslåede kompe-

tenceændringer, men har foreslået, at der – uafhængigt af en gennemførelse af en lovændring i overensstemmelse med forslaget – af Justitsministeriet nedsættes en arbejdsgruppe til en nærmere gennemgang af de tvivlsspørgsmål, appelbegrænsningsreglerne har givet anledning til og til eventuel udarbejdelse af forslag til præcisering af appelbegrænsningsreglerne.

Justitsministeriets notat om et eventuelt forslag til en bestemmelse om varetægtsfængsling (retshåndhævelsesarrest) af trafikanter, der i spirituspåvirket tilstand begår uagtsomt manddrab

I skrivelse af 5. juli 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte notat.

Notatet var genstand for drøftelse på et møde mellem Dommerforeningens bestyrelse og de retspræsidenter, der blev hørt over notatet. Der blev opnået enighed om at udtale:

»Som anført i notatet var en tilsvarende adgang til varetægtsfængsling i forbindelse med overtrædelser af (bl.a.) straffelovens § 241 indeholdt i et forslag, der blev fremsat af Justitsministeren den 17. december 1986. I forbindelse med lovforslaget, der ikke på dette punkt blev gennemført, jfr. lov nr. 386 af 10. juni 1987, blev det i flere af svarene fra de hørte retspræsidenter påpeget, at en udvidet adgang til retshåndhævelsesarrest i forhold til uagtsomhedsdelikter i sig selv må give anledning til betænkeligheder ud fra retssikkerhedsmæssige synspunkter.

Hertil kommer, at den nu forelåede fængslingsbestemmelse som anført i notatet kun vil kunne anvendes, hvor der under grundlovsforhøret er den fornødne klarhed med hensyn til bevisgrundlaget, herunder med hensyn til konstateringen af påvirkethed, og hvor det ligeledes ligger klart, at formildende omstændigheder, som f.eks. egen skyld fra ofrets side eller medskyld fra andre trafikanter, ikke gør sig gældende. Disse forudsætninger vil formentlig ofte ikke alle være opfyldt. Navnlig f.s.v. angår flugtsbilister vil der kun sjældent være grundlag for varetægtsfængsling, idet bilisten typisk først pågribes flere timer efter påkørslen, hvor en klinisk undersøgelse ikke kan give grundlag for at statuere påvirkethed på kørselstidspunktet.

Anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse må derfor forventes at blive meget begrænset.

Hvorvidt forslaget uanset de nævnte betænkeligheder og det anførte om anvendelsesområdet bør søges gennemført, må bero på politiske overvejelser, som retspræsidenterne og Dommerforeningen ikke finder at burde udtale sig om.«

Betænkning nr. 1223/91 om beslaglæggelse og edition under efterforskning

I skrivelse af 30. juli 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte betænkning, afgivet af strafferetsplejeudvalget. Strafferetsplejeudvalget foreslår, at de gældende regler moderniseres, omformuleres og samles i et nyt kapitel. Som nye regler (§ 802, stk. 2), foreslås, at adgangen til beslaglæggelse med henblik på at sikre krav på sagsomkostninger og erstatning suppleres med en tilsvarende adgang til at sikre bødekraft, at der i tilknytning til den nye medieansvarslov indføres en beskyttelse for journalister m.fl. mod beslaglæggelse og editionspligt, og at afgørelsen vedrørende fyldestgørelse af krav på sagsomkostninger og erstatninger i effekter, der er beslaglagt til sikring heraf, flyttes fra fogedretten til den kriminalret, der har pådømt straffesagen (§ 811, stk. 2 og 3). Ligeledes tænkes fordelingen af de forskellige krav foretaget ved straffedommen og således, »at privatretlige erstatningskrav dækkes forlods. Derefter dækkes det offentlige krav på sagsomkostninger og erstatning, herunder efterbetaling af moms og skat. Først derefter dækkes bødekraft.« I et notat, udarbejdet af Birte Lynæs og I. Dalgas Rasmussen til brug for behandlingen af høringen på Østre Landsrets plenarmøde, hedder det om de foreslåede bestemmelser bl.a.,

at det ikke forekommer rimeligt, at beslaglæggelse af en sigtets værdier, som ikke har nogen forbindelse med det straffbare forhold, men kun har til formål at sikre et fremtidigt krav på udbyttekonfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led og 2. pkt., skal nyde den særlige sikkerhed som er knyttet til lovudkastets § 802, stk. 1, jfr. § 809, stk. 1, medens beslaglæggelse til sikkerhed for erstatningskrav,

sagsomkostninger m.v. efter § 802, stk. 2, er henvist til den ringere beskyttelse i § 809, stk. 2,

at det forekommer mindre rimeligt, at en beslaglæggelse af værdier som ikke i sig selv har tilknytning til et strafbart forhold, men som kun skal sikre et krav på udbyttekonfiskation, ikke skal respektere retsplejelovens bestemmelser om udlægsforbud i lovens §§ 509-516, medens beslaglæggelse til sikkerhed for erstatningskrav m.v. skal respektere disse bestemmelser, jfr. lovudkastets § 805, stk. 3, hvorfor det foreslås, at lovudkastets § 802, stk. 2, nr. 2, ændres til følgende: »beslaglæggelse anses for nødvendig for at sikre det offentliges krav på bøde, sagsomkostninger eller udbyttekonfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led og 2. pkt., eller forurettedes krav på erstatning i sagen.«

at den nye »fyldestgørelsesorden« afviger fra, hvad der normalt vil være i debtors (domfældtes) interesse. Han vil som regel være interesseret i at få bødekravet dækket først for at undgå afsoning.

at det efter betænkningen er uklart, hvorvidt man har forestillet sig, at den nye »fyldestgørelsesorden« reelt altid skal gælde for beslaglagt gods, eller om man ved den i lovudkastets § 811, stk. 2, omhandlede afgørelse kan eller skal tage individuelle hensyn til omstændighederne i den enkelte sag.

at det er uklart, i hvilket omfang der i forbindelse med afgørelsen efter lovudkastets § 811, stk. 2, skal ske en beløbsmæssig opgørelse af kravene. På domstidspunktet kan ikke alle krav opgøres.

at den foreslåede regel i § 811, stk. 3, der giver kriminalretten adgang til efter dommen at træffe afgørelse om fyldestgørelse i beslaglagt gods, bør præciseres nærmere.

Præsidenten for Østre Landsret har i sin udtalelse anført, at der på plenarmødet var tilslutning til det i notatet anførte, herunder til forslaget om ændret formulering af lovudkastets § 802, stk. 2, nr. 2, og en tilsvarende ændring af § 805, stk. 3, samt til det synspunkt, at der er behov for yderligere præcisering af den foreslåede regel i lovudkastets § 811, stk. 2 og 3. Præsidenten for Vestre Landsret har i sin

udtalelse bl.a. anført, at han i det hele kan tilslutte sig Østre Landsrets udtalelse.

Dommerforeningen anførte i sin udtalelse, at foreningen var bekendt med de af præsidenterne for Østre og Vestre Landsret samt Københavns Byret afgivne udtalelser, som foreningens repræsentant i udvalget havde haft lejlighed til at kommentere. Udvalgsmedlemmets kommentarer var vedlagt udtalelsen. Dommerforeningen havde herefter ikke yderligere bemærkninger.

Betænkning nr. 120/1991 om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og dansk ret

I skrivelse af 2. august 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte betænkning, afgivet af Udvalget om inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i dansk ret. Betænkningen indeholder et udkast til lov om Den europæiske Menneskerettighedskonvention, hvorved denne inkorporeres i dansk ret. Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at der, da domstolene bør kunne arbejde med en formodning om, at en lovbestemmelse er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og tilhørende protokoller, typisk i civile sager ikke vil være grund til for en dommer selv at påse, om kravene i konventionskomplekset er opfyldt.

Dommerforeningen udtalte, at foreningen ikke havde bemærkninger til forslaget om inkorporering af konventionen.

Justitsministeriets notat af 8. oktober 1991 om et eventuelt forslag til en bestemmelse om båndoptagelse af retsformandens foredrag i nævningsager

I en skrivelse af 8. oktober 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om ovennævnte notat.

I det høringssvar, som Præsidenten for Østre Landsret afgav vedrørende notatet, er bl.a. anført, at Østre Landsret såfremt en sådan bestemmelse indføres i retsplejeloven, finder det hensigtsmæssigt, at

der samtidig tages stilling til eventuelle andre problemer vedrørende fonetisk optagelse af mundtlige forhandlinger i retssager, jfr. retsplejelovens § 33 og Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 253 af 13. maj 1976 § 7. En særbestemmelse vedrørende retsformandens foredrag vil heller ikke tjene til afhjælpning af det bestående behov for en gennemgribende revision af retsplejelovens regler om behandlingen af nævningsager og om anke af domme i nævningsager. Hvis der uanset det anførte skønnes at være behov for straks at indføre en forskrift om fonetisk optagelse af retsformandens foredrag, kan landsretten ikke have indvendinger imod, at forslaget gennemføres. Da foredraget holdes i fortsættelse af anklagers og forsvarers procedurer og normalt indeholder henvisninger og kommentarer til de bevisvurderinger og andre bemærkninger, der er fremsat i procedurerne, vil en isoleret optagelse af retsformandens foredrag ikke være tilstrækkelig til oplysning af, hvad der er passeret under domsforhandlingen. Forslaget bør derfor suppleres med en forskrift om, at også procedurerne skal optages fonetisk. Præsidenten for Vestre Landsret tilsluttede sig udtalelsen fra Præsidenten for Østre Landsret.

Dommerforeningen udtalte, at foreningen var bekendt med præsidenternes svar og ikke i øvrigt havde bemærkninger.

Forslag til lov om ændring af lov af kreditaftaler (Kreditoplysninger i forbindelse med lån mod pant i fast ejendom)

I skrivelse af 29. oktober 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til lovudkast vedrørende kreditaftalelovens regler om lov mod pant i fast ejendom. Forslaget tager primært sigte på at afhjælpe visse praktiske problemer, som har vist sig at opstå ved anvendelse af reglerne om oplysningspligt i forbindelse med navnlig realkreditlån og sælgerpantebreve.

Dommerforeningen meddelte, at lovudkastets gennemførelse ville medføre en klar forbedring af det gældende regelsæt.

Justitsministeriets forslag til ændring af retsafgiftslovens §§ 11 og 62

I en skrivelse af 14. november 1991 anmodede Justitsministeriet om Dommerforeningens bemærkninger til et udkast til ændring af ovennævnte bestemmelser. Ændringerne tilsigter at tilvejebringe lovhjemmel for, at manglende betaling af berammelsesafgift medfører, at den afgiftspligtige mister retten til at få pådømt sit retskrav, det vil sige normalt, at sagen afvises.

Dommerforeningen havde ikke bemærkninger til forslaget og tilføjede, at foreningen ikke havde noget imod, at afgiften afskaffes.

Forslag til ændring af færdselsloven (motorvejshastighed og skærpelse af bødeansvaret)

I skrivelse af 10. december 1991 hørte Justitsministeriet Dommerforeningen om et udkast til lovforslag om ændring af færdselsloven, hvorefter der åbnes mulighed for lokalt at forhøje den generelle hastighedsgrænse på 100 km i timen på motorveje op til 120 km i timen. Forslaget indeholder en ny regel om beregning af bøder for hastighedsovertrædelser, hvorved der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den aktuelle hastighedsgrænse, og således at bødeberegningen sker efter en progressivt stigende skala. På motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover foreslås en særlig skærpet bødetakst for hastighedsovertrædelser.

Dommerforeningen anførte i sin udtalelse, at foreningen kunne tilslutte sig det af Præsidenten for Københavns byret afgivne svar. Det hedder heri:

- »1. Spørgsmålet om, hvorvidt hastighedsbegrænsningen på motorveje bør ændres, må bero på overvejelser, som domstolene næppe har særlige forudsætninger for at anstille.
2. Man har bemærket, at det i det nu foreliggende lovudkast er fremhævet, at de i bemærkningerne anførte bødetakster kun er vejledende for domstolene. Under forudsætning af en klar tilkendegivelse fra lovgivningsmagtens side må taksterne i hovedsagen forventes lagt til grund af domstolene. Det i den givne sammen-

hæng lidet meningsfulde udtryk »en skærpet bøde« i udkastets § 18, stk. 2, in fine er for så vidt overflødigt. Bøder på »brudte« beløb som f.eks. 1.725 kr. er fremmede for dansk retspraksis. I hvert fald for så vidt angår bøder over 1.000 kr. må det forventes, at man vil arbejde med bødetakster, der er delelige med 100 – for mindre bøder i almindelighed takster som er delelige med 50.

3. Byretten kan tilslutte sig hensigten bag forslaget om ved hastighedsforseelser at anvende en progressivt stigende skala. En så detaljeret skala som foreslået i udkastet side 29 er imidlertid lidet hensigtsmæssig og unødvendig. En skala med spring på f.eks. 20-30% findes fuldt ud at kunne imødekomme formålet, og en sådan skala vil tillige gøre det enklere at fastsætte bøderne med afrundede beløb, jf. ovenfor.«

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Beskyttelse af vidner m.v.)

I skrivelse af 18. december 1991 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om et forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven, hvorefter der foreslås indsat en særlig bestemmelse i straffeloven om forhøjet straf for vold og trusler m.v. over for vidner og forslag om, der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om, at et vidnes identitet i ganske særlige tilfælde kan hemmeligholdes for tiltalte samt en bestemmelse om, at retten, når tiltalte ikke har overværet afhøring af et vidne eller en medtiltalt, kan bestemme, at han først skal gøres bekendt med forklaringen efter selv at have afgivet forklaring.

Dommerforeningen udtalte, at forslaget til en ny § 123 i straffeloven ikke gav foreningen anledning til bemærkninger, og at et overvejende flertal i bestyrelsen kunne tiltræde de foreslåede ændringer af retsplejeloven.

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (nedsættelse af de juridiske dommers antal i domsmandssager)

I en skrivelse af 14. februar 1992 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om en udtalelse om et udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven, hvorefter antallet af landsdommere, der medvirker i domsmandssager, nedsættes fra 3 til 2, medmindre retsformanden eller den dommer, han måtte bemyndige dertil, undtagelsesvis bestemmer, at retten skal sættes af 3 landsdommere.

Dommerforeningen udtalte, at foreningen ikke havde bemærkninger til forslaget, idet dog de to repræsentanter for landsretterne henholdt sig til de af præsidenterne for Østre og Vestre Landsret afgivne udtalelser.

I de høringssvar, som de to landsretspræsidenter afgav vedrørende forslaget, er bl.a. anført, at landsretterne i forbindelse med tidligere overvejelser om at gennemføre en regel om, at landsretten i domsmandssager skulle sammensættes af 2 landsdommere og 3 domsmænd, har givet udtryk for, at en sådan nedsættelse af antallet af juridiske dommere i domsmandssager giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, ligesom man har peget på den usikkerhed, der er forbundet med skønnet over den arbejdsmæssige besparelse ved gennemførelsen af et sådant forslag. Det er fortsat landsretternes opfattelse, at disse forhold bør indgå i overvejelserne om at nedsætte antallet af juridiske dommere i domsmandssager.

Forslag til rådsdirektiv om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler

I skrivelse af 12. marts 1992 anmodede Justitsministeriet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til et forslag til EF-direktiv om urimelige kontraktvilkår. Fristen for afgivelse af høringssvar var fastsat til den 27. marts 1992.

Dommerforeningen anførte i sin udtalelse, at foreningen ikke så sig i stand til inden for den nævnte frist at fremsætte bemærkninger til et så kompliceret og for dansk aftaleret relevant direktivforslag. Dommerforeningen var bekendt med de af Præsidenten for Københavns

Byret og Vestre Landsret afgivne svar og måtte indtil videre henholde sig til de deri anførte bemærkninger. Dommerforeningen kunne specielt tilslutte sig forslaget fra Vestre Landsret om, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der kan følge arbejdet med direktivforslaget.

I høringsvaret fra Præsidenten for Vestre Landsret blev det fremhævet, at der ikke i det nye forslag var taget hensyn til bemærkningerne i det notat, som Peter Blok udarbejdede i oktober 1990, fremsendt til Justitsministeriet den 6. november 1990, og at der heller ikke syntes at være taget hensyn til de bemærkninger, som blev fremsendt til ministeriet fra Københavns Byret den 15. januar 1991.

Teknologi

Generelt

Det i Årsberetningen 1990-91, side 25 f., nævnte *teknologiseminar* blev afholdt den 21.-22. november 1991. På seminaret blev der drøftet en række overordnede spørgsmål i forbindelse med den videre indførelse af ny teknologi ved retterne. Bl.a. i lyset af drøftelserne på seminaret er der udarbejdet et notat om domstolenes edb-planlægning for tiden 1992-2000 (»Plan 2000«). Notatet er ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31. juli 1992 udsendt til retterne tillige med et resumé af drøftelserne på teknologiseminaret. Der findes herefter ikke anledning til i Årsberetningen at redegøre nærmere for drøftelserne på seminaret eller indholdet af »Plan 2000«. Det skal her kun nævnes, at Dommerforeningens formand under drøftelserne om den organisatoriske tilrettelæggelse og gennemførelse af teknologiopgaverne fremhævede, at det er væsentligt, at dommerne får en afgørende indflydelse på udviklingen, bl.a. på grund af teknologiseringens betydning for den judicielle funktion. Der var enighed om at fortsætte drøftelserne herom i andet forum, jf. nærmere nedenfor.

Edb i tinglysningen

Der blev i efteråret fremsat forslag til lov om edb i tinglysningen og registrering af visse rettigheder i biler m.v. Forslaget er nu vedtaget, jfr. lov nr. 281 af 29. april 1992. Dommerforeningen havde ingen bemærkninger til lovforslaget. Nødvendigheden af, at dommerne nu får

en afgørende indflydelse på tinglysningen, er bl.a. begrundet, i at denne store teknologiseringsopgave betyder, at der over 8 år skal anvendes over 300 millioner kr. til teknologi inden for domstolene.

Teknologiråd for Domstolene

Med baggrund i det foran anførte om dommernes indflydelse på den teknologiske udvikling tog Justitsministeriet i foråret 1992 initiativ til nærmere forhandlinger herom.

Drøftelserne er endt med, at der nu er etableret et *Domstolenes Teknologiråd*, der giver mulighed for løbende drøftelse mellem repræsentanter for dommerne og Justitsministeriet vedrørende indførelse og anvendelse af ny teknologi.

Rådets kommissorium er følgende:

»Rådet har til opgave at sikre det nødvendige grundlag for den overordnede planlægning og de overordnede ledelsesbeslutninger vedrørende indførelse og anvendelse af ny teknologi ved domstolene.

Et væsentligt element i rådets arbejde er at påse, at arbejdet med indførelse og anvendelse af ny teknologi ved domstolene sker efter retningslinier, der sikrer den nødvendige hensyntagen til det judicielle område.

Rådet kan i sine drøftelser inddrage andre spørgsmål, herunder vedrørende domstolenes økonomiske og organisatoriske forhold, som har sammenhæng med teknologiplanlægningen ved domstolene.

Justitsministeriet forelægger alle væsentlige spørgsmål under kommissoriet for rådet, der kan fremsætte forslag til beslutning. Forelægelsen sker forud for ministeriets stillingtagen til disse spørgsmål samt forud for en eventuel drøftelse heraf i de almindelige samarbejdsorganer (Hovedsamarbejdsudvalget for Domstolene og navnlig Domstolenes Teknologiuvalg).

Rådet kan af egen drift behandle alle spørgsmål under kommissoriet.«

Rådet sammensættes således: 1 repræsentant for Højesteret, 1 landsretspræsident, (næstformand), 2 byretspræsidenter, Dommerforeningens formand, 2 byretsdommere (fra »ikke-præsidentembeder«), Justitsministeriets departementschef (formand), afdelingschef i Justitsministeriet og kontorchef i Justitsministeriet.

Dommerforeningens formand deltager i rådet som repræsentant for de ikke-præsidentledede byretter og som formidler af samarbejde med ministeriet på ledelsesside.

Højesteret udpeger repræsentanten for Højesteret. De to landsretspræsidenter aftaler, hvilken af de to præsidenter, der skal have sæde i rådet. Præsidenterne for de kollegiale retter udpeger de øvrige repræsentanter for domstolene, bortset fra Dommerforeningens formand.

Udpegningen foretages for 3 år ad gangen med mulighed for forlængelse.

Der gennemføres ikke ændringer med hensyn til samarbejdsorganerne. Departementschefen forudsætter således fortsat at være formand for Hovedsamarbejdsudvalget for Domstolene og vedkommende ansvarlige chef i departementet formand for Domstolenes Teknologiuvalg.

I forbindelse med drøftelserne om Teknologirådet er der fra Justitsministeriet givet tilsagn om at der tilvejebringes effektiv sekretariatsbistand for rådet under ledelse af den for området ansvarlige afdelingschef i departementet. Dette har udmøntet sig i etablering af en særlig domstolsafdeling i Justitsministeriet. Afdelingen skal udover at varetage de opgaver vedrørende domstolene, der hidtil er administreret af 1. kontor, bl.a. endvidere varetage den nævnte sekretariatsfunktion, evt. som en særlig sektion. For at sikre den nødvendige ekspertise for så vidt angår domstolenes forhold er det tanken at indstationere medarbejdere fra domstolene. Som afdelingschef for den nyoprettede afdeling er udnævnt tidligere kollega Dorrit Sylvest Nielsen.

Teknologirådets medlemmer er ved redaktionens slutning ikke endeligt udpeget.

Retsinformationsrådet

Der kan søges i Retsinformation i baser med generelle retsforskrifter og administrative afgørelser. Denne del af Retsinformation er fuldt udbygget. Derimod er det endnu ikke afgjort, om retsafgørelser skal indlægges i Retsinformation. GAD's Forlag forventes i efteråret 1992 at markedsføre Ugeskrift for Retsvæsen på CD-ROM. Et alternativ kunne være, at domstolene anvender dette system. En CD-ROM er en

compact disc svarende til den, man kender fra musik-cd'er, men i stedet for musik har CD-ROM lagret tekster, som man ved hjælp af en pc'er kan læse på og finde bestemte tekster frem. Spørgsmålet om, hvilket system man skal vælge, beror på overvejelse mellem på den ene side Justitsministeriet og på den anden side repræsentanter for domstolene, Advokatrådet og Forbrugerrådet.

Som nævnt beretningen fra sidste år, har Rigsrevisionen henstillet, at Justitsministeriet generelt overvejer hensigtsmæssigheden af Retsinformations struktur og virkemåde. Disse overvejelser er endnu ikke afsluttet.

Kontaktudvalg med Advokatrådet

Der har været afholdt møder i kontaktudvalget den 12. november 1991 og den 6. maj 1992. Af mødereferaterne fremgår bl.a. følgende:

1. *Dommerforeningens idéoplæg* har været genstand for fortsat drøftelse i kontaktudvalget. Fra Dommerforeningens side har man anmodet om advokaternes stilling til en række spørgsmål, der har været rejst i idéoplægget, herunder hvorvidt mere smidige værnetingsregler vil kunne forøge domstolenes effektivitet, størrelsen af den ideelle retskreds, to-instansprøvelse af beviser i nævningsager, begrænsning af protokollationen i straffesager samt om den teknologiske udvikling bevirker, at man bør overveje at indføre en egentlig båndoptagelse af retshandlinger.

Under disse drøftelser har man fra advokatside oplyst, at Justitsministeriet og Advokatrådet har nedsat en arbejdsgruppe med navnet »Advokaten år 2000«. Det er arbejdsgruppens opgave at udarbejde et oplæg vedrørende fremtidens udfordringer til advokatstanden.

2. *Nye salærtakster*: Det er fra dommerside blevet fremhævet, at man lagde vægt på, at Advokatrådet ved fremtidige salærforhøjelser i god tid tager kontakt med Dommerforeningen, således at man undgår den situation, der opstod efter salærforhøjelserne i maj 1991. Det er aftalt, at man fra advokatside ved næste kontaktudvalgsmøde vil oplyse de områder, hvor Advokatrådet har planer om at foreslå forhøjelser til vedtagelse på Advokatmødet i juni 1993.

3. *Småsagsprocessen*: I forbindelse med Dommerforeningens idéoplæg har også småsagerne været drøftet. Det blev i denne forbindelse oplyst, at Advokatrådet havde nedsat et erhvervspolitisk udvalg med det formål, at fremsætte forslag til en småsagsproces. På et senere møde blev det oplyst, at udvalgets konklusion var, at sager af mindre økonomisk værdi løses på tilfredsstillende vis via de gældende regler om retshjælpsforsikring, fri proces og offentlig retshjælp ved advokater. Det var udvalgets opfattelse, at der må være tale om et fåtal af sager, hvortil der ikke kan opnås retshjælp efter disse regler. M.h.t. erhvervsdrivendes sager af mindre økonomisk værdi fandt man, at der burde overvejes en adgang til uden fogedsag at opnå afskrivning og tilbagebetaling af moms.

Fra dommerside blev der givet udtryk for at problemet nok var større, end udvalget var nået frem til, men at småsagerne ikke først og fremmest var et advokatproblem, men et spørgsmål om uden advokatbistand at muliggøre en smidig behandling i retssystemet.

4. *Leveringstid for udskrifter af afsagte domme*. Der var enighed om at en civil dom ikke skal afsiges før udlevering af udskrift kan finde sted.

5. *Adgangen til at autorisere advokater, der har deponeret deres beskikkelse, som advokatfuldmægtige*: Det var Advokatrådets opfattelse, at stillingen som advokatfuldmægtig i første omgang må betragtes som en uddannelsesstilling, hvorfor man fandt det uheldigt, at advokater, der har deponeret deres beskikkelse, samt pensionerede dommere autoriseres som advokatfuldmægtige. Dommerne fandt, at det var et mindre problem, men at man ikke havde indvendinger imod, at spørgsmålet blev drøftet med Justitsministeriet.

På kontaktudvalgets møder har man endvidere bl.a. drøftet kollektiv sikkerhedsstillelse for medhjælpere i dødsboer og konkursboer, hvilket spørgsmål f.t. var genstand for forhandling med et forsikringsselskab, behandlingen af inkassosager på Grønland og forholdet mellem bevilling til fri proces og retshjælpsforsikring.

Arbejdsgruppen vedrørende behandlingen af civile sager

I arbejdsgruppen har der været afholdt møder den 12. november 1991 og den 6. maj 1992.

Som nævnt i Årsberetningen 1990-91, side 21-22, havde arbejdsgruppen besluttet at udarbejde en standardmodel til brug ved skriftlig forberedelse ved byretterne. Det viste sig, at de udsendte disketter havde voldt visse problemer, idet flere byretter ikke kunne anvende disse. Advokatrådet har lovet at arbejde på løsning af disse problemer. Der er fra advokatside stor interesse for at fremme den skriftlige forberedelse. Med tiltrædelse af Dommerforeningen har Advokatrådet foretaget en undersøgelse af, i hvilket omfang der helt eller delvist er gennemført skriftlig forberedelse ved byretterne. En opgørelse viser at 15 embeder som hovedregel anvender skriftlig forberedelse i civile sager.

De i Årsberetningen 1990-91 omtalte forsøg med skriftlig forberedelse i Østre Landsret er påbegyndt i marts 1992.

I Københavns byret har man i 2 afdelinger haft forsøg med den form for skriftlig forberedelse der bygger på at overlade ansvaret for forberedelsen til advokaterne. Erfaringer har ikke været for gode, men for at prøve systemet i fuld udstrækning har man besluttet fra den 1. juni 1992 at udvide forsøget til at omfatte alle rettens civile afdelinger. Princippet er, at alle civile sager på første retsmøde udsættes i 3 måneder på berømmelse af domsforhandling, idet det forudsættes at advokaterne i løbet af disse 3 måneder sørger for at udveksle de nødvendige processkrifter.

Der har også været foretaget forsøg med på et tidligt tidspunkt af forberedelsen at beramme domsforhandlingen, idet der samtidig aftales en tidsplan for udveksling af processkrifter. Heller ikke disse forsøg er faldet heldigt ud. Erfaringerne indskrænker sig dog til få sager.

Generelt har man drøftet en række fremgangsmåder med henblik på specielt en opstramning af sagsforberedelsen. Det er besluttet at disse overvejelser skal give sig udtryk i en artikel i Advokatbladet, evt. fulgt op af drøftelser ved møder på lokalt plan.

Udvalgets arbejde anses for afsluttet.

Arbejdsgruppen vedrørende Domstolenes forhold

Som nævnt i Årsberetningen 1990-91, side 18 f., blev der den 3. april 1991 nedsat en arbejdsgruppe, der skulle komme med forslag om, hvordan en undersøgelse af domstolenes forhold mest hensigtsmæssigt kunne gennemføres samt forslag til rammerne for undersøgelsen.

Som konsulentfirma til foretagelse af undersøgelse havde Justitsministeriet engageret Lisberg Management A/S.

Det blev besluttet i første omfang at foretage en undersøgelse af landsretterne og tre byretter. For landsretterne havde undersøgelsen det primære formål at vurdere mulighederne for at nedbringe berammelsestiden. Der skulle være tale om en afsluttet undersøgelse. Undersøgelsen af byretterne forudsattes at være af indledende karakter og danne grundlag for videregående undersøgelse af flere embeder end de tre udvalgte: Roskilde, Herning og Hobro.

Konsulentfirmaet afgav rapport den 21. november 1991. Rapporten indgik i den redegørelse, justitsministeren den 29. november 1991 afgav til Folketinget om bl.a. berammelsestiderne ved domstolene.

Det er nu besluttet, at videreføre undersøgelsen for så vidt angår byretterne. Følgende embeder er inddraget i undersøgelsen: Fjerritslev, Skjern, Nykøbing F, Korsør, Tåstrup, Svendborg, Ballerup og Frederiksberg.

Kontaktudvalg med Politimesterforeningen

Kontaktudvalget, der blev etableret i 1991, har siden sidste årsberetning holdt to møder, hvor bl.a. følgende spørgsmål blev drøftet:

1. *Berammelsespraksis.* Dommerforeningen har gjort opmærksom på det ønskelige i, at almindelige straffesager kan berammes, straks når de modtages, uden at afvente, at den enkelte anklager har sager til en hel retsdag. Politimesterforeningen har udtalt, at det ikke kan anses for nødvendigt, at mindre tilståelsessager og ukomplicerede politisager altid berammes til den, der har udarbejdet retsmødebegæring eller anklageskrift.

2. *Udenretlig konfiskation.* Efter bekendtgørelsen om udenretlig vedtagelse af konfiskation i politisager kan der bl.a. vedtages konfiskation af våben, som sigtede ikke er i lovlig besiddelse af. Foreningerne er enige om, at knive og dolke, som i strid med våbenlovens § 4, stk. 1, bæres på offentligt sted, kan konfiskeres udenretligt, selv om besiddelse af kniven ikke i sig selv er ulovlig.

3. *Forenkling af retsbogsudskrifter og domme.* Dommerforeningen har henledt opmærksomheden på den betydelige arbejdsbesparelse, der kan opnåes, hvis protokollering af forklaringer i straffesager i almindelighed undlades. Politimesterforeningen har erklæret, at man vil se positivt på en sådan nyordning og gerne deltager i drøftelserne herom. Dommerforeningen har herefter rejst spørgsmålet over for Justitsministeriet, idet en nyordning kræver ændring af gældende regler. Med hensyn til domme er foreningerne enige om, at yderligere forenkling, fx domme som påtegning på anklageskriftet, ikke vil medføre en varig arbejdsbesparelse, henset til den kommende teknologiske udvikling hos politiet og domstolene. Der arbejdes derfor ikke videre med dette spørgsmål.

4. *Udvidet anvendelse af vagtmester.* Efter drøftelser i udvalget har Dommerforeningen over for Justitsministeriet rejst spørgsmålet, om embederne kan bemyndiges til, især i større straffesager, at lade embedets retsbud udføre »vagtmasterfunktion«, om nødvendigt mod overtidbetaling. Justitsministeriet har endnu ikke taget endelig stilling til spørgsmålet.

Domstolenes kontaktudvalg

Udvalget, der består af repræsentanter for Dommerforeningen (Arne Lyngesen og Bjarne Pedersen), Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Dommerkontorerne og PDT, har i årets løb afholdt to møder.

På møderne drøftes emner af fælles interesse og ideer og holdninger diskuteres.

Ved det første møde i januar 1992, hvori tillige Claus Larsen deltog, drøftedes især konsulentrapporten vedrørende domstolenes admini-

strative forhold og spørgsmålet om, hvorvidt konsulentundersøgelsen skulle udvides.

Ved det senere møde drøftedes især faggrænser mellem jurister og kontorphonale, ligesom konsekvenserne af fratrædelsesordninger for kontorphonalet, personaleudviklingsamtaler m.m. blev debatteret.

Dommerforeningens Informationsudvalg

Udvalget består af Ole Agersnap, Jytte Scharling og Knud Have.

I 1992 er udsendt/udsendes:

- »Strafudmåling i sager om forsikringsbedrageri, socialbedrageri og girobedrageri/mandatsvig« af Henrik Lind Jensen.
- »Domme i sædelighedsager« af Poul Lodberg.
- »Strafudmåling i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 3 (»slusersager«) af Lilian Hindborg og vicepolitimester Bent Rungstrøm.

I 1993 forventes udsendt:

- »Domspraksis vedrørende mangler ved fast ejendom« af Henrik Lind Jensen
- samt yderligere 2 oversigter, hvis emner endnu ikke er fastlagt.

Dommerfuldmægtiges uddannelse og dommeres efteruddannelse

I efteråret 1991 og i foråret 1992 har der været afholdt kurser for dommerfuldmægtige under grunduddannelse, kurser i regnskab, administration og ledelse og kurser i procesledelse for ældre dommerfuldmægtige og retsassessorer samt kurser i »Synlig ledelse« for dommere. Endvidere har der – fælles med Advokatrådet – været afholdt kurser i »Skatte- og momsstrafferet« og i »Miljøstrafferet« samt en række gå-hjem kurser.

I efteråret 1992 afholdes bl.a. regionale kurser over ½ dag i »EF-ret« og – fælles med Advokatrådet – regionale kurser over 1 dag i »Regnskabsforståelse« og gå-hjem kurser i »Erstatningsansvar i selskabsret-

lig belysning« og i »Materiel strafferet/strafudmåling« og »Dødsbo-skifte, pensionsordninger, livsforsikringer m.v.«

En arbejdsgruppe under Uddannelsesudvalget har netop påbegyndt arbejdet med et oplæg til en lederuddannelse for jurister ved domstolene.

Personaleudviklingssamtaler

På mødet i hovedsamarbejdsudvalget for domstolene den 5. december 1991 blev det efter ønske fra PDT og HK vedtaget, at nedsætte en arbejdsgruppe til at forestå udarbejdelse af materiale til brug ved personaleudviklingssamtaler samt drøfte gennemførelsen af en forsøgsordning ved enkelte embeder. Efter færdiggørelsen af materialet vil flere embeder efter næste møde i arbejdsgruppen den 9. september 1992 blive kontaktet af Justitsministeriet med forespørgsel om deltagelse i forsøgsordningen, der ventes at strække sig over godt et år.

Andre sager

Udkast til lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager.

Betænkning nr. 1215/91, 2. betænkning afgivet af Sølovsudvalget angående befordring af gods.

Tre udkast fra Justitsministeriet til retningslinier for behandlingen af sager angående jurister, kontorfunktionærer og stævningmænd.

Forslag til lov om ændring af retsplejelovens regler om gennemførelse af tvangsauktion.

Udkast til forslag til lov om ændring af færdselsloven (Kommunal parkeringskontrol).

Rigsadvokatens udkast til Meddelelser om »Samfundstjeneste – anvendelsesområdet« og »Personundersøgelser ved kriminalforsorgen«.

Henvendelse fra Realkreditrådet om sikkerhedsstillelse ved Tvangsauktion.

Udkast til nye »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer« (»AB 92« til afløsning af »AB 72«).

Udkast til EF-direktiv om eksplosive stoffer til civil brug.

Udkast til cirkulære om skattemæssige forhold ved konkurs og tvangsakkord m.v.

Endelig har bestyrelsen behandlet en række henvendelser fra medlemmer.

Kommunikation til medlemmerne

Der har i foråret 1992 været afholdt regionalmøder for byretsdommere, på hvilke møder retsassessor Søren Sørup Hansen, retten i Århus, fortalte om edb ved domstolene, herunder om den da netop vedtagne lov om edb i tinglysningen og registrering af visse rettigheder i biler m.v. Medlemmerne blev iøvrigt orienteret om en række af de sager, som er omtalt foran. Der er ikke udsendt materiale fra arbejdsgruppen vedrørende praktiske processpørgsmål.

Relationer til udlandet

Fra den 4. til den 7. september 1991 deltog 5 dommere samt kontorchef Niels Pallesen i et af SEND (Samarbejdsorganet for Efteruddannelse af Nordens Dommere) arrangeret seminar i Tromsø. På seminaret behandledes bl.a. emnet materiel procesledelse.

SEND er dannet på initiativ af det svenske »Domstolsverk« og har en bestyrelse bestående af repræsentanter fra de deltagende nordiske lande Sverige, Norge, Finland og Danmark. De danske bestyrelsesmedlemmer er Kurt Haulrig og Claus Larsen. Invitationen til deltagelse i de af SEND arrangerede seminarer sendes til de respektive landes justitsministerier, som bestemmer deltagerantallet. Danmark har betydeligt færre deltagere end de øvrige 3 lande.

Fra den 15. til den 19. september 1991 deltog 4 bestyrelsesmedlemmer i IAF's møde (Den internationale Dommerunion) i Crans – Montana i Schweiz. Under IAJ er dannet en »Europæisk Arbejdsgruppe«, som bl.a. holder møde i forbindelse med IAJ's årlige møde, og som især behandler relationer til EF. I arbejdsgruppen deltager bestyrelsens formand og næstformand.

Den 10. til 11. oktober 1991 deltog Claus Larsen i Den Islandske Dommerforenings årsmøde i Reykjavik.

Den 23. til 24. oktober 1991 deltog Kurt Haulrig og Claus Larsen i et forberedende møde i SEND i Jönköping.

Den 25. og 26. oktober 1991 deltog Claus Larsen i Det svenske Dommerforbunds årsmøde i Sundsvall.

I november 1991 deltog Leif Grønning Nielsen i et møde i Det Europæiske Retsakademi i Trier, som i forbindelse med Den Europæiske Arbejdsgruppe i IAJ skal tage initiativ til undervisning af dommere i EF-ret.

I januar 1992 var Bjarne Pedersen som et led i dommerudvekslingen inden for SEND på studiebesøg i Norge. En af Bjarne Pedersen

udarbejdet rapport har været til drøftelse på byretsdommernes regionsmøder.

Den 13. januar 1992 deltog Claus Larsen i et forberedende møde i SEND i Åbo.

Den 21. januar 1992 deltog Claus Larsen i et besøg og en høring i Europa-Parlamentet sammen med andre repræsentanter for Den Europæiske Arbejdsgruppe i IAJ.

Fra den 24. til den 28. februar 1992 besøgte sorenskriver Frederik Nesheim som et led i dommerudvekslingen indenfor SEND Københavns Byret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten og Retten på Frederiksberg.

I marts måned 1992 besøgte hovrætsråd Thomas Främby fra Göta Hovrätt i Sverige bl.a. Københavns Byret og Retten på Frederiksberg samt Justitsministeriet med henblik på i det svenske blad »Domstolsverket Informerer« at skrive en artikel om dommerrollen i Danmark. Artiklen indgik i en række af artikler om dommerrollen i de forskellige EF-lande.

I foråret 1992 deltog Peer Lorenzen udpeget af Dommerforeningen som underviser i et af bl.a. Advokatrådet og Den almindelige danske Lægeforening arrangeret kursus i menneskerettigheder i Rumænien.

I tiden fra den 28. april til den 1. maj 1992 var EF-domstolen på besøg i København. En række dommere deltog i møder arrangeret i Højesteret, Østre Landsret, Københavns Byret og Sø- og Handelsretten.

Den 18. og 19. maj 1992 deltog 5 dommere i et besøg ved EF-domstolen i Luxembourg.

Den 22. og 23. maj 1992 deltog Bjarne Pedersen i Den Finske Dommerforenings årsmøde.

I tiden fra den 1. til den 5. juni 1992 deltog 5 dommere i et seminar i Akademie Sankelmark i Sydslesvig.

Den 25. og 28. juni 1992 deltog Claus Larsen i Den Norske Dommerforenings møde i Tromsø.

Den 6. og 7. juli 1992 deltog Niels Kirk-Sørensen og Holger Skovsborg i et seminar om EF-ret og Straffeprocessen i Verona.

Foreningen har bl.a. af finansielle grunde afstået fra deltagelse i flere seminarer, specialkurser, møder o.lign. arrangeret af udenlandske universiteter og internationale sammenslutninger.

Foreningen modtog den 19. september 1991 fra Justitsministeriet en henvendelse om, koordinering og bistand ved eventuelle udviklingspro-

jekter i de øst- og centraleuropæiske lande. Foreningen har naturligvis besvaret henvendelsen positivt, og afventer yderligere henvendelse fra ministeriet.

Foreningens repræsentation i organisationer og udvalg m.v.

Arne Lyngesen er næstformand i Tjenestemandsföreningen og i forbindelse hermed medlem af forskellige udvalg i DJØF.

Holger Skovsborg er medlem af Retsplejerådet.

Niels Kirk-Sørensen er medlem af Strafferetsplejeudvalget.

Holger Skovsborg er medlem af Justitsministeriets kontaktgruppe vedrørende blanketspørgsmål.

Lars Ryhave er foreningens repræsentant i forfremmelsesnævnet for tjenestemandsansatte kontorfunktionærer ved domstolene.

Claus Larsen, Niels Chr. Bitsch og Kurt Haulrig er medlemmer af Hovedsamarbejdsudvalget for Domstolene.

Mogens Beier, Svend Asger Koustrup og Lars Ryhave udgør arbejdsgruppen vedrørende praktiske processpørgsmål.

Jes Schiøler er medlem af Teknologiudvalget under Hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Mogens Beier og Bjarne Pedersen er medlemmer af Justitsministeriets udvalg vedrørende dommerfuldmægtiges uddannelse og efteruddannelse af dommere.

Arne Lyngesen og Bjarne Pedersen udgør Dommerforeningens kontaktudvalg til Dommerfuldmægtigforeningen, P.D.T og HK Landsklubben Dommerkontorerne.

Niels Viltoft er medlem af arveafgiftsudvalget.

Knud Arildsen er medlem af Retsinformationsrådet.

Jørgen Jochimsen er medlem af Justitsministeriets udvalg vedrørende konkurs.

Arne Lyngesen er medlem af Justitsministeriets projektgruppe vedrørende EDB i tinglysningen.

Thorkild Bendsen er medlem af arbejdsgruppen vedrørende revision af regelsættet for eksekutorboer.

Holger Skovsborg er medlem af Sikkerhedsudvalget under Hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Holger Skovsborg er medlem af repræsentantskabet for Dansk Forsorgsselskab.

Niels Kirk-Sørensen er medlem af Justitsministeriets Kriminalpolitiske Forskningsudvalg.

Jytte Scharling er medlem af Justitsministeriets Skiftelovudvalg.

Ole Agersnap, Knud Have og Jytte Scharling udgør Dommerforeningens Informationsudvalg.

Niels Kirk-Sørensen er foreningens repræsentant i Det Kriminalpræventive Råd.

Niels Erik Jensen er medlem af Justitsministeriets teknologiinformati-
onsgruppe.

Marianne Madsen er medlem i en koordinerende edb arbejdsgruppe
domstole/politi.

Claus Larsen, Vagn Rasmussen, Niels Kirk-Sørensen og Arne
Lyngesen er medlemmer af kontaktudvalget med Advokatrådet.

Jes Schiøler er medlem af PC gruppen under teknologiudvalget.

Claus Larsen og Niels Kirk-Sørensen er medlemmer af et kontakt-
udvalg med Politimesterforeningen.

Bjarne Pedersen er medlem af Styringskomiteen vedrørende for-
søgsordningen med ungdomskontrakter.

Claus Larsen, Kurt Haulrig, Niels Kirk-Sørensen og Bjarne Pedersen
er medlemmer af arbejdsgruppen vedrørende domstolenes forhold.

Lars Ryhave, Vagn Rasmussen, Claus Larsen, Peer Lorenzen og Lene
Pagter Kristensen er medlemmer af en arbejdsgruppe med Advokatrå-
det om forberedelse af civile sager.

Preben Fusager er medlem af en arbejdsgruppe under hovedsamar-
bejdsudvalget om personaleudviklingssamtaler.

Lene Pagter Kristensen er medlem af en arbejdsgruppe vedrørende EF-
direktiv om forbrugsafgifter.

Lars Ryhave er medlem af udvalget vedrørende uddannelse af
kontorfunktionærer.

Mogens Beier er medlem af Rigsadvokatens arbejdsgruppe om
udarbejdelse af anklageskrifter vedrørende særlovsovertrædelser.

Fritse Hove er medlem af et udvalg, der skal overveje ændringer af
ombudsmandsloven.

Personalia

Nyudnævnelser

Retsassessor Poul Henrik Pedersen, dommer i retten i Rødding fra den
1. oktober 1991.

Kontorchef i Justitsministeriet Bent Ove Jespersen, dommer i Østre
Landsret fra den 1. november 1991.

Advokat Poul Søgaard, dommer i Vestre Landsret fra den 1. november
1991.

Kontorchef i Justitsministeriet Ingrid Gormsen, dommer i Københavns
Byret fra den 1. december 1991.

Retsassessor Mogens Pedersen, dommer i kriminalretten i Frederiks-
havn fra den 1. december 1991.

Retsassessor Claus Hørning Rasmussen, dommer i retten i Grindsted
fra den 1. december 1991.

Retsassessor Carsten Rasmussen, dommer i retten i Nakskov fra den
1. februar 1992.

Fuldmægtig i Justitsministeriet Benedikte Inge Tegldal, dommer i
Københavns Byret fra den 1. februar 1992.

Professor Jørgen Nørgaard, dommer i Højesteret fra den 1. maj 1992.

Konsulent i Justitsministeriet Christian Arendorf Bache, dommer i
Vestre Landsret fra den 1. juli 1992.

Underdirektør i Direktoratet for Udlændinge Svend Bjerg Hansen,
dommer i Vestre Landsret fra den 1. juli 1992.

Retsassessor Søren Sørup Hansen, dommer i retten i Århus fra den 1.
juli 1992.

Retsassessor Niels Verner Larsen, dommer i retten i Hvidovre fra den
1. august 1992.

Retsassessor Elisabeth Mejnertz, dommer i retten i Århus fra den 1.
august 1992.

Ændrede udnævnelser

Dorrit Sylvest Nielsen, dommer i retten på Frederiksberg fra 15. september 1991.

Kristian Petersen, dommer i Vestre Landsret fra den 1. oktober 1991.

Svend Aage Feier, dommer i retten i Nykøbing Falster fra den 1. januar 1992.

Otto Warring, præsident ved retten i Roskilde fra den 1. januar 1992.

Jes Torben Bryld, administrerende dommer i retten i Hørsholm fra den 1. juni 1992.

Jette Krog, dommer i civilretten i Hillerød fra den 1. juni 1992.

Ingrid Sandberg Ravn, dommer i retten i Lyngby fra den 1. juni 1992.

Dorrit Sylvest Nielsen, afdelingschef i Justitsministeriet fra den 9. juli 1992.

Jens Smedegaard Andersen, administrerende dommer i retten i Gladsaxe fra den 1. august 1992.

Mogens Beier, administrerende dommer i retten i Randers fra den 1. august 1992.

Holger Skovsborg, dommer i civilretten i Frederikssund fra den 1. august 1992.

Afgåede

Jørgen Borch-Jacobsen, retten i Rødding, fra udgangen af september 1991.

Tage Jensen, kriminalretten i Frederikshavn, fra udgangen af november 1991.

Einar Røjskjær, retten i Grindsted, fra udgangen af november 1991.

Knud Wegener Kofoed, retten i Nykøbing Falster, fra udgangen af december 1991.

Thorkil Pape, Vestre Landsret, fra udgangen af december 1991.

Johannes Bangert, Højesteret, fra udgangen af april 1992.

Lis Lauritsen, civilretten i Hillerød, fra udgangen af maj 1992.

Poul Henrik Raaschou, retten i Hørsholm, fra udgangen af maj 1992.

Ole Bohr, civilretten i Frederikssund, fra udgangen af juli 1992.

Axel Holck-Christiansen, retten i Randers, fra udgangen af juli 1992.

Døde

Jens Jakob Høegh Bek, dommer.

Bodil Dybdal, højesteretsdommer.

Arne Fog, dommer.

Theodor Frederik Gjerulff, højesteretsdommer.

Poul Hallenberg, dommer.

Helge Friis Jespersen, dommer.

Haagen Kønigsfeldt, dommer.

Albert Smith, landsdommer.

Medlemstal

Medlemmer den 1. august 1992

Højesteret	17
Østre Landsret	46
Vestre Landsret	24
Sø- og Handelsretten	4
Københavns Byret	37
Byretterne uden for København	155
Færøerne	1
Grønland	1
EF-domstolen	2
Menneskerettighedsdomstolen	1
	288
Afgæde dommere	115
Samlet medlemstal	403

Fonde

*under
Den Danske Dommerforening*

Vedrørende de enkelte fonde henvises til årsberetningen 1990-91 side 36-37.

Legater søges og nærmere oplysninger kan indhentes ved henvendelse til:

Den Danske Dommerforening
Kassereren
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K

Årsregnskab 1991/92

Indtægter:		(1990/91)
Kontingenter	142.500,00	137.500,00
Renter	21.032,90	23.095,93
Tilskud	35.000,00	25.000,00
Indtægter i alt	198.532,90	185.595,93

Udgifter:		
Årsmødet	103.204,70	173.550,90
Bestyrelsen	22.504,25	30.555,75
Årsberetning	9.260,00	21.353,66
Dommerunion, Fondsregister m.m.	4.211,39	4.336,76
Kontorhold og andre udgifter ...	5.109,15	4.523,07
Udgifter i alt	144.289,49	234.320,14
Årets resultat	+ 54.243,41	- 48.724,21

<i>Formueopgørelse:</i>		
Beholdning pr. 1/8 1991:		313.213,78
Beholdning pr. 31/7 1992:		
Girokonto	138.331,87	
Checkkonto	1.443,38	
Højrentekonto	27.681,94	
Obligationer til pålydende	200.000,00	367.457,19
(Kursværdi: 199.519,00)		+54.243,41

København, den 1. august 1992
Arne Lyngesen

Foranstående regnskab har jeg revideret. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Beholdningernes tilstedeværelse er dokumenteret gennem forevisning af kontoudskrifter og depotudskrift.

Gentofte, den 10. august 1992
Kai Bøggild